24 üncü Sene — Çarşamba 21 İkinci Kânun 1931 — No.—2384

Karagöz

Abone: Türkiye için seneliği 3 liradır Ecnebi memleketler için dolar kabul edilir.

Müdür ve Başmuharriri Orhan Seyfi
Müessisi Ali Fuat Bey merhum

İdarehanesi: İstanbul Vilâyeti karşısındaki hususî daire: Telefon: İstanbul: 413

Nushası 3 Kuruş — Cumartesi, Çarşamba günleri çıkar — Nushası 3 Kuruş

Ramazan baba gene heybesi boş geldi!

Karagöz — Ey ramazan baba hoş keldin amma gene bu sefer heyben boş geldin. Şöyle biraz yüklü gel de biraz milletin yüzü gülsün yahu!

Bayram Hediyeleri

Yeni Müsabakamız

(100) kariimize bayram hediyeleri dağıtacağız!

Hediyelerimiz içinde: Elbise — Fotin — Saat — Şapka — Gömlek — Şeker — Traş makinesi Mendil — Çorap — Havlu v. s. vardır.

Bu sayıdan itibaren basmaya başladığımız kuponlardan (8) tanesini gönderenler arasında kur'a çekeceğiz yüz kariimize hediye vereceğiz.

Pilevne Kahramanı

Büyük tarihî tefrikamız bu sayıda başlıyor, okuyunuz.

Haciyvat — Menemen divanı harbinde mürtecilerin ne söylediklerini biliyorsun değil mi?

Karagöz — biliyorum!

H — Ne dersin bu herif lere!

K — Ne diyeceğim, zırdeli derim. Altı kişi ile hükûmeti zabtedip Avrupayı dine davet etmek istiyenlere başka ne denir. Şu örümcek kafalıların hükûmet hakkındaki fikirlerine bak: Öşrü kaldırıp imaret yapacaklarmış!

H — Şu halde bunlar yaptıkları işten mes'ul değil demek!

K — Yo.. Bunlar o türlü deli değil, yaptıkları cinayeti bilerek yapan fakat bu suretle ne yapmak istedikler ini bilmiyen delilerdir. Taassüp ve cehalet delileridir. İrfandan, iz'andan, medeniyetten ve insaniyetten nasibi olmıyan delilerdir. Gemiyeti bunların erlerinden kurtarmak lâzımdır. Bunların yeri diğer masum deliler gibi tımarhane değil, hapishane ve adalet sehpasıdır Hacıyvat!

Ramazan manileri

Ey ramazan! sen hoş geldin,
Yağmur, çamur pek loş geldin,
Bereketin nerde kaldı?..
Bu yıl gene bak boş geldin!
Dan, dan, dada dan dan!...

❁ ❁ ❁

Nerde reçel, nerde pide,
O iftarlık yok tepside,
Alış veriş hak getire;
Züğürtleştik gide gide!
Dan, dan, dada dan dan!...

❁ ❁ ❁

Iftarı geç borca daldık,
Ne reçel var, ne bal aldık,
Bir kaymaklı kadayıfa,
Çok zamandır hasret kaldık!
Dan, dan, dada dan dan!...

Beyannamelere dair

Yeni bir kanun çıktı. Bu kanuna göre han, pansiyon, otel, bekâr odaları işletenler ve malî müesseseler ve dükkân, ticarethane gibi yerleri idare edenler ve erkekler karılarını evlenmemiş kızlarını ve on sekiz yaşını bitirmemiş oğullarını bir veya birkaç odasını kiraya veren ev apartman sahipleri birer beyanname doldurup karakola verecekler, vermeyenler ceza göreceklerdir. İşittik işitmedik demeyin ha!

Tiryakilik!

Vaktile böyle bir ramazan gecesi eş dost bir yerde toplaşıp bilmece söyleşirlermiş. Biri demiş ki:

— Bazı kimseler görülür ki ne usludur, ne deli, ne uykudadır, ne uyanık ne hastadır, ne sağ, ne dosttur, ne düşman bunlar kimlerdir?

Diyince hazırun epice düşünmüşler aralarında bulunan zürefadan biri gülerek:

— Kim olacak demiş tiryakiler!

Aslı var mı, yok mu?

Bir kariimizden aldığımız mektupta kâğıthane menba suyunnn eski çeşnisi kalmadığını ve bu suya başka bir su ilâve edildiğine dair rivayetler çıktığını yazıyor.

Biz bu havadisin doğru olup olmadığını bilmiyoruz. Ya bu kariimizin ağzının tadı kaçmış, yahut hakikaten suya başka bir su karışmıştır. Bakalım şehir belediyesi buna ne cevap verecek!

Büyük bir fırtına!

Pazar akşamı geca yarısına doğru müthiş bir fırtına koptu. Karada ve denizde epice zarar yaptı. İzmir ile İstanbul arasında telgraf muhaberesi kesildi. Bir çok telgraf direkleri devrildi. Ne ise geçmiş olsun!

Karagözün tefrikası No. 3

(Her hakkı mahfuzdur)

Gözümün yaşları sel gibi çağlar,
Hakaret görenler böylece ağlar!
Bana ettiklerin kalbimi dağlar,
Bir insan döver mi hiç kardeşini?.

❁

O gece bulmuştum kapını açık,
Tahir'i seveyim dedim azıcık,
Nafile yalvarma barışmam artık,
Bir insan döver mi hiç kardeşini?..

Meğer Zühre'nin bunları söylemekten maksadı Tahir'i imtihan etmekmiş. Tahir Zühre'nin kendi kız kardeşi olmadığını çoktan öğrendiğinden, sevdiğine şu türkü ile cevap verdi:

Tahir

Hey Zühre! Gel affet bu günahımı,
Sen kardeşim değil, benim canımsın!
Kapında kölenim, dinle ahımı,
Sen kardeşim değil, benim canımsın!

❁

Herkesin sözüne inanmışım ben!
Benim kız kardeşim var sanmışım ben!
Onbeş yıldanberi aldanmışım ben,
Sen kardeşim değil, benim canımsın!

❁

Kurbanın olayım, kaşını çatma,
Tahir'i büsbütün dertlere atma,
Artık barışalım, beni ağlatma,
Sen kardeşim değil, benim canımsın!

Zühre, Tahir'in yere kapanıp ağladığını görünce, şimdiye kadar ona ettiği cefayı kâfi görüp aşaya indi. İkisi de sarılıp, koklaştılar. O günden itibaren, ölünceye kadar muhabbetlerinde sadık kalacaklarına yemin ettiler.

Zühre'nin aşkile yanıp kebap olan Tahir, kendi kendine kırlara çıkıp hasretini unutmağa çalışırdı.

MONOLOK

Bacak meselesi!

Hani geçen sefer bahsetmiştik, gazetelerin güzel bacaklı kadınların bacaklarının resimlerini basmaya başlamıştı ya, mesele dallandı budaklandı. Zaten bunun altından çapan oğlu çıkacağı belli idi.

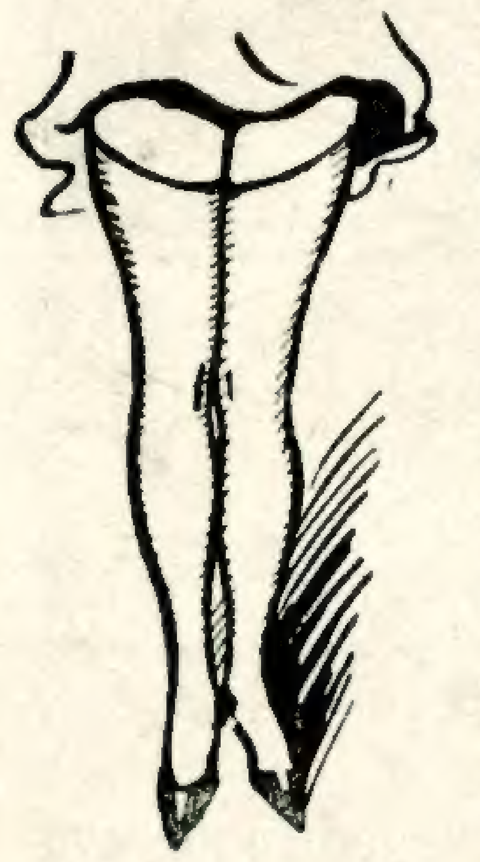

İş Darülfünuna kadar aksetti. Müderrisler kızdı:

" — Vay ne demek, böyle kepazelik olur mu? Ciddî bir gazeteye bu türlü müsabakalar yaraşır mı?

Diye küplere bindiler. Muharrirler de müderrislere cevap verdiler, Avrupa ve Amerika'da bu türlü müsabakaları misal olarak gösterdiler. Hasılı her iki taraf kalem kaleme geldiler! Hangi taraf haklı hangi taraf haksızdır, bilmiyorum fakat her halde memleketin (Ulema) mertebesini haiz olan bu kısım müderrislerin doğru düşünmeleri gerektir, yalnız benim şaştığım nokta şudur: Bu muhterem âlimler, memleketimizde asıl ilmî mevzalar teşkil eden bunca meselelere ses çıkarmadıkları halde bacak gibi yalnız ilim gözile görmek pek mümkün olmayan böyle bir bahisde acaba neden galeyana geldiler? Gerçi bacak meselesinin daha bir çok meselelerle ihtilâtı vardır, Amenna! fakat işi bu taraftan ayırsak bu derin bahsin içinden müderrisler de çıkamazlar, muharrirler de!

Meb'usluktan çıkarılıyor!

İstanbul meb'usu Haydar bey meb'usluktan çıkarılıyor. Bunun sebebi Haydar beyin müteahhitliğe dalarak tam iki aydır meclisin semtine bile uğramamasıdır. Olurmu ya? mademki meb'usluk yapmak istemiyor, ne diye milletin verdiği meb'us tahsisatını alıyor ve meb'usluk hakkını kullanıyor. Her hak bir vazife karşılığıdır, vazifesini görmeyenin hakkı da yoktur. Kendisini intihap edenler ona meb'usluk etsin diye rey vermişlerdi. Bir meb'us bütün milletin vekilidir. Düşünülürse bundan şerefli ve bundan ağır bir vazife olamaz. Gece gündüz çalışıp bu mühim vazifenin uhdesinden gelebilmek bile güçtür. Böyle iken meclisin semtine bile uğramadan ötede beride gezenlerden, müteahhitlik ve komsiyonculuktan başkasını düşünmiyenlerden ne hizmet beklenilir! Muhalif olsun muvafık olsun vazifesinin büyüklüğünü düşünerek ona göre çalışmak gerektir. Meb'usluk yapmak istemiyenler kendi arzusile istifasını verip bu yükün altından sıyrılmalı yoksa böyle olur işte!

Vah vah!

Geçen Pazar günü Galata'da bir handa filimler parladı büyük bir yangın oldu. Handa bulunanlardan 28 kişiden bir kısmı boğuldu, ve bir kısmı kendilerini sokağa atıp feci bir surette öldüler.

Böyle parlamaya müsait olan maddeler şehrin en galabalık yerine konur mu!

Yaşa be Mehmetağa

Karacasu kazasından Karşıyaka civarından büyük oğlu mahallesinden şeftali sokağında oturan duvarcı Mehmet ağanın karısı birkaç gün evvel iki kız bir oğlan olmak üzere bir batında üç çocuk dünyaya getirmiştir. Çocuklara sıhhat, anasına afiyet ve Mehmet ağanın da kesesine bereket dileriz!

Kurtuluşun yolu!

Geçenlerde yazmıştık. Gene tekrar ediyoruz. Bu senenin mayısına kadar yeni yazılarla okuyup yazmayı öğrenmiyenler hiç bir işte kullanılmıyacaklar. İş sahibi iseler çıkarılacaklar. Bir işe girmek isteseler alınmıyacaklar. Onun için okuyup yazma bilmiyenler şimdiden işe başlayıp cahillikten kurtulmalı.

Günlerden bir gün, gene böyle dağlarda gezerken, bir ağacın altına oturmuş saz çalan bir âşık gördü. Hiç ses çıkarmadan bir kenara gizlenip dinlemeye başladı. Âşık sazını o kadar maharetle çalıyordu ki, Tahir kendinden geçti. Nihayet meydana çıkıp, âşıkın ellerine sarıldı:

— Şimdiye kadar böyle saz çalan bir kimseye rasgelmedim! Bana da öğretmez misin?..

Diye yalvardı. Âşık, Tahir'in bu arzusunu kabul edip, o günden itibaren ona ders vermeye başladı. Tahir o kadar gayretle çalıştı ki, az zaman içinde hocasını bile geçti.

Sevdiğinin bu kadar güzel saz çaldığını gören Zühre, sarayın çalgıcı başısına koştu. Kısa bir müddet içinde o da mükemmel surette saz çalmağa muvaffak oldu.

Artık iki sevdalı sazlarını alıp, hasbahçenin tenha köşelerine çekiliyorlar, sevdalarına, hasretlerine dair karşılıklı türküler söylüyorlardı.

İlk gün, Zühre'nin yaptırdığı sırça köşkün bahçesinde buluşup sazlarını ellerine aldılar.

Tahir, sevdiğinin, ayın ondördü gibi, nurlar saçan yüzüne bakıp bir ah etti; Bakalım ne söyledi:

Tahir

Bilmezsin ne kadar âşıkım sana,
Sevdanı canımla gönlümde sezdim!
Hey Zühre! Kül oldum ben yana, yana:
Kaç aydır hasretle dünyadan bezdim!

Sen yokken zındandır sağımla solum,
Karşıma çıkarsan ışıldar yolum!
Kırıldı aşkınla kanadım kolum:
Hicranla ben kendi kendimi ezdim!

Tahir der: Bakışın cihana değer,
Ne çare kirpiğin hançermiş meğer!
Sevdayı ben böyle bilseydim eğer:
O güzel yüzüne gönül vermezdim!

Zühre sesini çıkarmadan hayran hayran dinledi. Susunca, o da sazını eline aldı, bakalım ne dedi:

Zühre

Hasretin ateşi yanar tenimde,
Gönlümü vermişim haylı zamandır!
Hey iki gözümün nuru! benimde
Sen yokken etrafım sistir, dumandır!

(Bitmedi)

MEMLEKET HABERLERİ

Sporcularımızın Kır Koşusu

Geçen hafta yapılan kır koşusuna iştirak eden sporcularımız koşuya başlamadan evvel

Sığırtmaç Mustafa Arakadaşları Arasında

Gazi babamızın manevî evlâtlığa kabul ettiği Sığırtmaç Mustafa İnönü mektebinde arkadaşlarile bir arada

Türk Eczacılar Cemiyeti İntihabı

Bu hafta İstanbul'daki Türk Eczacılar cemiyetinin hey'eti idare intihabına iştirak eden eczacılarımızdan bir gurup

Elektrik Şirketinde

Elektrik şirketinde halka verilen bedava ahçılık dersinden bir sahne

İtfaiye Talimleri

İtfaiye neferleri gerilen bir beze yüksek bir yerden atlama talimi yapıyorlar

Ihlamur Yine Revaçta

Son zamanlarda gırip münasebetile tekrar revaç buldu, Ihlamur satın alan alana

TÜE

SAYİ
ve MİN
BAISI

Fabrik ait

YERLLAR
P

İstanbçekapı birif han telefonbul,

Mağazinhasiren brikalar mndan ipeklildöşemelikhlüler, battan kostümlülaşlar, şallar, mendiller, kalın bezlerve zarit ba çanta kundure sa-ire top perakendesatılır

—

Çocukza en münadiye

İş Bası

Kumbıdır.

Müsakuponu

SİNEMA

Sinema Yıldızı Olmak Hoş

Vakia sinemada san'at istiyor ve sesli si ne ma çık tık tan sonra artistlerin güzel konuşabılmelerine de çok ehemmiyet veriliyor. Fakat, gerek sessiz, gerek sesli sinema zamanında artistlerde daima ve herşeyden evvel güzellik aranıyor. Onun içindir ki sinema yıldızları daima kusursuz denilecek kadar güzel oluyor.

Sonra sinemada yalnız çehre güzelliği kâfi görülmüyor, çehre kadar vücudun da düzgün ve alımlı olmasına bilhassa dikkat ediliyor.

Sonra son bir şart daha vardır ki o da artistin fotoğrafa elverişli olmasıdır. Bazı kimseler vardır ki fotoğrafları iyi çıkmaz. İşte sinema artistinin böyle olmaması lâzımdır.

Kadın vücudunun güzelliği sinemanın en çok istifade ettiği şeylerden biri, belki de başlıcasıdır. Tiyatroda kadınların ayrıca güzel olmasına bakılmazdı.

Tiyatro artistlerinde bilhassa san'at ve güzel konuşma kabiliyeti aranırdı.

Bunun için sinema yıldızları kabul edilmeden evvel uzun uzadıya imtihana tabi tutulurlar. Bu resim bu yolda imtihan edilen bir sinema yıldızını gösteriyor.

Çıplak Danslar

Bir müddetten beri çıplak rakıslar Avrupa'da moda oldu. Şimdi büyük şehirlerin bir çoğunda, bilhassa Paris'te sahnede çıplak, ama çırçıplak, kadınların dansettiği görülüyor. Bunlar bazan ellerinde bir tül bulunduruyorlar, oynarken tül ile gûya bir dereceye kadar örtünüyorlar. Bir kısmı da, yukardaki resimde görüldüğü gibi, tüle sarınmaya lüzum ğörmeden sahneye çıkıyor.

1929 Çılgınlıklar Revüsünde görülen Albertian Ruş balet hey'eti Florida sahili kumsallarında talim yapıyor!

Şikâyetler

Olur mu ya!

Küçükpazarda Kâtip Şemseddin mahallesinde 10 numaralı evde oturan Recep efendi bize gönderdiği bir mekupta diyor ki:

— Pendikte oturan bir akrabamı ziyarete gittim. Avdette Göztepe'ye kadar bilet aldım, ve gelen trene bindim. Yolda kontrol memuru bu bilet iki tren evvelki için alınmıştır. Diye 17,5 kuruş bilet cezası istediler. Vermedim Göztepe istasyonuna teslim ettiler, orada da söyledim dinlemediler ve cazayı aldılar. Bu bilet iki tiren evvelkine ait ise kişede oturan memur bana niçin bu bileti verdi. Bu haksızlık değil midir?

Karagöz — Devlet demir yolları idaresinin nazarı dikkatini celbederiz. Herkes bu haksız parayı vermemek için işini bırakıp mahkemeye gidemez!

Bu da nesi?

Gazi Ayıntapta Nümune fırını sahibi Mustafa Galip efendi bize yazdığı bir mektupta diyor ki:

— Gazi Ayıntap tütün bayileri bir kuruşluk nikel paraları almıyorlar. Gümüş para istiyorlar. Halbuki bir kuruş gümüş para nikel ile yetmiş para ediyor. Şu halde bir (Serkil doryan) paketini on sekiz kuruş otuz paraya satıyorlar, demektir.

Sonra kibritler üç kuruş beş paraya satılmaktadır.

Bunun yolsuzluğunu bayilere söyleyince, İnhisar idaresine ve istediğiniz makamlara müracaat edebilirsiniz. Cevabını veriyorlar.

Karagöz — Bayilerin nikel para almamalı doğru değildir. Bunları yola getirecek tedabiri yapmalı. Göz göre göre bu ihtikâra meydan vermemelidir!

Sıhhî Nasihatler

Vazan: Doktor hafız Cemal

21 — Güneş girmeyen eve, (romatizma), (verem), (kansızlık), (hekim) ve nihayet (ölüm) girer.

22 Temiz olarak çi sovan yiyen insanın, iştihası, kuvveti ve ömrü artar.

23 — İstirahat zamanlarınızda, geçmiş ve ya gelecek işlerinizi düşünmeyiniz! yalnız kendi kendinizi eğlendirmeğe çalışmız!

İngiliz Hafiye Teşkilâtında Çalışmış

Bir Casus Kadının Hatıraları

(Burada okuyacağınız şeyler uydurma değildir, tamamen doğrudur)

Karagözün Tefrikası No. **11**

— Hay, hay... Vazifem bu kadının harekâtını tecessüs etmek olacak, değil mi? Fakat, Miralay demek harp çıkacağından korkuluyor öyle mi?..

— Yalnız korkulsa bir şey değil.. Harp bekleniyor!

— Hangi devletler arasında harp olacak?

— Bütün Avrupa devletleri arasında harbolacak, evlâdım. Bu harp patlıyacak olursa, cihan tarihinde eşi görülmemiş bir afet olacak!

Böyle bir harp zuhur edeceğine nasıl kat'iyetle hükmedebiliyorsunuz?

Bu sözüm üzerine miralay masasının üstünden bir kâğıt bıçağı alıp oynamağa başladı.

— Bir harbin çıkacağı güneşin tutulması kadar kat'iyetle önceden tahmin edilebilir. Rasathanede oturan felekiyat âlimleri gökte neler olacağını çok zaman evvel bilirler. Bizim de san'atımız hükûmetlerin el altından neler yaptıklarını haber almaktır. Onun için bizde milletlerin birbirlerine karşı neler hazırladıklarını biliriz. Harp balkan taraflarında patlak verecektir. Ya Türkiye'de, ya Türkiye'ye komşu olan memleketlerin birinde. Bu sözüme mim koyun!

Filhakika miralayın bu sözlerini sonra çok kerreler hatırladım.

— Peki, dedim, Lena Darboy'a kendimi ne diye tanıtacağım? Her halde artist olarak değil..

— Hayır.

Miralay bir müddet düşündü. Sonra çehresi aydınlandı,

— Kolay! dedi. Siz hastabakıcısı olduğunuzu söylemiştiniz değil mi?

Başımla "evet„ diye işaret ettim.

— O halde İstanbul'a İngiliz hastahanesi hastabakıcısı olarak gidersiniz. Hastabakıcı olduğunuza dair size lâzım gelen vesikaları veririm. Esasen diplomanızda var. Bizimle nasıl haberleşeceğinizi size anlatırlar. Sonra istediğiniz gibi hareket etmekte serbestsiniz. Benim size itimadım var.

Gitmek üzere ayağa kalktım. Tam miralay bana elini uzatacağı sırada aklıma birşey geldi.

— Miralay dedim. Nis'te bulunduğum sırada bir Alman zabitile tanışmıştım.

— İsmi?

— Miralay Von Nikolas!

Muhatabım bir irkildi, fakat kendini topladı. Ben hararetle deyam ettim:

— Bu adam bana birçok şeyler söyledi. Bilhassa: "Matmazel. size bir akıl öğreteyim. Ünümüzdeki mevsimi Almanya'da geçiriniz. Orası daha emindir: Sözüme inanınız„ demişti.

Miralay Briç:

— Bak bunu beyendim, dedi. İşte hep böyle olmalı. Türkiye'ye gittiğiniz zaman gözlerinizi, kulaklarınızı dört açın. Sonra bu güzel ağzı da mümkün olduğu kadar kapayın. Haydi güle güle..

Ertesi günden itibaren yüzbaşı Feltondan ders almağa başladım. Sefarethaneye geceleyin giriyordum. Öyleye doğru arka kapıdan çıkıyordum. Bu iş böyle iki hafta sürdü.

Nihayet birgün yüzbaşı:

— Haydi Matmazel, dedi... Artık gidebilirsiniz!

Hastabakıcı üniforması giydim, pasaportumu aldım. Yanıma 25,000 frank kadarda bir para verdiler. Aynı zamanda bundan böyle, İngiliz casus teşkilâtında "C. Z. 211„ diye kayıtlı olduğumu söylediler. Artık insan değildim. binlerce numara içinde bir numara idim. Hüyiyetimi kaybetmiştim.

İstanbul'a hareket ettiğim günü hiç unutamam. Paris'in şark istasyonunda dehşetli bir kalabalık vardı. Herkes alelacele trenlere biniyordu. Hava fevkal'ade güzeldi, 1914 senesi ilkbaharında idik...

Bu güzel günler Paris halkının neş'esini arttırmıştı. Sema mavi idi. Güneş daha şimdiden ortalığı ısıtmağa başlamıştı, Yazın çok sıcak olacağı tahmin ediliyordu. Kahvelerin traçaları insanla dolu idi. Garsonlar ellerindeki tepsilerle muvazene hünerleri yaparak masaların aralarında koşuşuyorlardı.

İstasyonun geniş divanhanesinde her kafadan bir ses çıkıyordu. Fakat bütün bu gürültülerin fevkinde lokomotiflerin çığlıkları ve solukları duyuluyordu.

(Bitmedi)

İNGİLİZ CASUSU ISTANBULDA!

HASRET KAVUŞTURAN

§ Trabzon'da jandarma alay kalemi yazıcılarından Ali Ulvi imzasile:

— Umumî harpte ordu yetimhanesine bırakılan Akçeabadın Horvut köyünden Arap oğullarından molla Mehmet oğulları Murat ve Şevketi arıyorum.

§ M. Kemal paşa kazasının Feyzi dede mahallesinden muallim Mehmet Vehbi imzasile:

— Oğlum on sekiz yaşında terzi kalfası Hasan İstanbula gitmişti. Kendisinden haber alamıyorum.

§ Niksarın Yarbaşı köyünden Erzurumlu molla Yusuf oğlu Remzi imzasile:

— Yirmi sene evvel Erzurumun Ebil Hindi köyünden kardeşim molla Yusuf oğlu dede Yusuftan İstanbul'da ayrıldım. Onu arıyorum.

§ Akşehir'de Karahisarlı Necip efendi zade Osman efendi oğlu Hulûsi ve Hakkı imzasile:

— Afyon karahısarında Necip efendi zade Osman efendi oğlu Mahmut Nuri efendiyi arıyorum.

§ İstanbul'da Cağalolunda doktor Mazhar Osman beyin nezdinde Rizeli Hava hanım imzasile:

— On sene evvel Rize'den mahacır olarak çıktım. Kardeşim Meryem hanımla halam Hanife hanımı arıyorum.

Neler Oluyor?

Motörsüz Tayyare

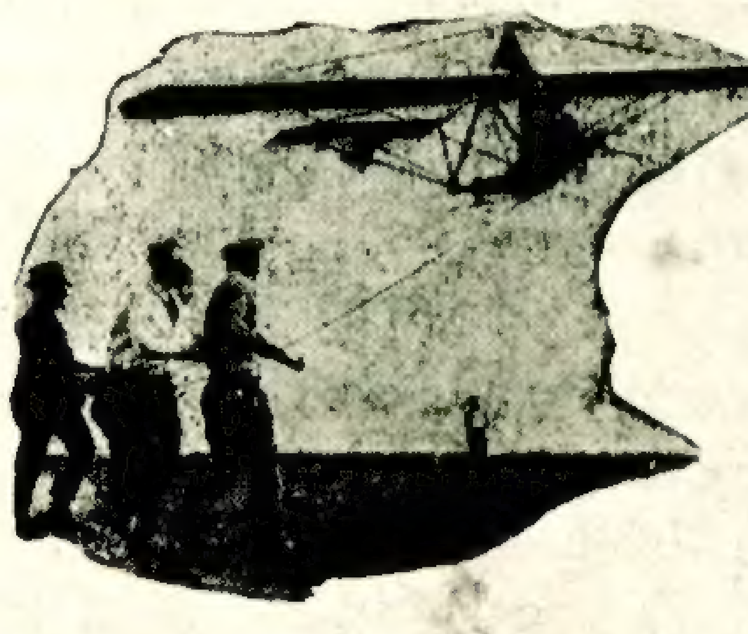

Son zamanlarda motörsüz tayyarelerle uçmak için bazı teşebbüsler yapılmış ve pek alâ muvaffak olunmuştur. Bunun için son derece hafif tayyareler kullanılmaktadır.

Geçen Temmuz'da meşhur tayyareci Lindberg de böyle bir tecrübede bulunmuş ve yüz bin kişi huzurunda motörsüz bir tayyare ile uçmuştur.

Tayyareyi havalandırmak için şu yolda hareket edilmiştir: Gayet hafif olan tayyare 60 kadem uzunluğunda bir iple bir otomobilin arkasına bağlanmış ve otomobile sür'atle yol verilmiştir. Tayyare havalanınca ip kesilerek tayyare hayada serbest bırakılmıştır. Lindberg bu suretle havalandıktan sonra makinayı mükemmel surette idare etmiştir.

Motörsüz tayyare ile uçmak moda olmuştur. Bunun için Amerika'da ve Avrupa'da ayrıca kulüpler teşkil olunuyor.

●

İlk otomobil

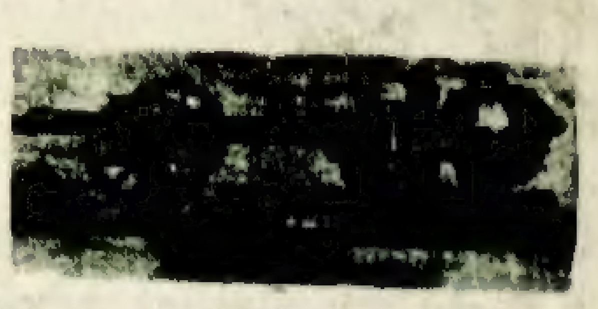

Bundan 20 sene evvel müttehit Amerika Cumhuriyetlerinde 700 otomobil varmış. Şimdi otomobillerin sayısı aşa yukarı yirmi beş milyonu bulmuştur. Dünyada ilk defa olarak yapılan buharla yürür araba saatte 2 mil gidermiş. Şimdi en sür'atli dakikada 3 mil kadar gidebiliyor. Nasıl terakki ediyorlar gördünüz mü?

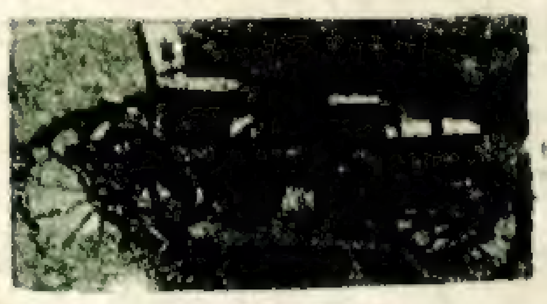

Üstteki resim 1769 tarihinde Fransız Guignot tarafından yapılmış, buhar kuvvetile yürür ilk arabadır. Napoleon Bonapart bu araba ile çok alâkadar olmuştur. Aşağıdaki resim de Zigrid Markus tarafından yapılan gazolinle yürür ilk otomobildir.

Bilgi Dağarcığı

Vasko dö Gama

Portekiz'in en büyük gemicilerinden olan Vasko dö Gama 1490 da doğmuştur. Bartelemi Diaz ismindeki seyyah daha evvel Afrika'nın cenubî ucu olan Ümit burnunu dolaşmıştır. 1497 de kral Emanuel, Vasko dö Gama'yi aynı yoldan Hindistan'a gitmeğe memur etti; bir çok tehlikeler içinde bir sene sonra Hindistan'a vardı. Portekiz'e döndüğü zaman parlak bir surette karşılandı, kendisine "Hint Amiralı„ unvanı verildi. 1502 de 19 gemi ile gene Hind'e gönderildi. Bazı Hindistan limanlarını Portekiz devleti namına zaptetti, Racelerle dost oldu.

Memleketine döndüğü zaman kendini kıskananların narına yandı, 21 sene bir köşeye çekilip oturdu. 1524 de Üçüncü Juan tarafından Hindistan Hidivi namı ile gene o tarafa gönderildi. Hindistan'a vardı ve öldü.

Vasko dö Gama gemicilik tarihinde büyük bir nam bırakmıştır.

Çenberlitaş

İstanbul'da Sultan Mahmut türbesinde kızıl mermerden yapılmış eski bir sütundur. Bu sütunu Konstantin Romadan getirmiştir. Evvelce üstünde güneş ilâhı olan Apollon'un heykeli vardır; Konstantin bunu kendi beykeli zannettiği için yerinde bıraktı. Daha sonra Polianos'la, Teodosus bu sütunun üstüne kendi heykellerini koydurmuşlardır. Aleksis Komnos zamanında yıldırım düşerek heykeli devirmiş, sütunun da üst tarafını kırmıştır.

Sütun Manüel Komnos zamanında tamir edilip üstüne bir haç dikilmiştir. Daha sonraları bir yangında yanıp çatladığı için etrafına çenberler konulmuştur. Bunun için Avrupalılar Çenberli taşa "Yanmış Sütun„ ismini vermişlerdir. İstanbul'un belli başlı asarı atikasındandır.

HALK SÜTUNU

§ Karaman hapishanesinde Hasan Hüseyin oğlu Abdullah ef. ye:

— Mektubunuzdan bir mana çıkaramadık. Ne istediğini açık yazda cevap verelim.

§ Yenibahçe gureba hastanesi onuncu koğuşta Mehmet Nedim efendiye:

— Firaklı mektubun bizi cidden müteessir etti. Hastahaneden fakir olduğuna dair bir kâğıt alıp İstanbul belediyesine müracaat eyle. Belki haline merhamet ederlerde seni memlekete meccanen gönderirler.

§ Ankara askerî fabrikalar daire müdüriyetinde maaş kâtibi Ali Galip bey vasıtasile Abdülkadir efendiye:

— İstanbul'da Şişli'de Etfal hastanesi yanında eczacı Fuat bey saç bitirmek için bir ilâç tertip etti. Bir kerre tecrübe ediniz. Belki iyi gelir.

§ Çabakçur cami mahallesinden Diyarıbekir orta mektep talebesinden Karsi oğlu Emin efendiye:

— Mektubunnzu Dahiliye vekâletine gönderdik. Bakalım ne diyecekler.

PİLEVNE

Muharriri: Kemalettin Şükrü

Pilevne...

Bir tarafı dağlık, bir tarafı ova biçimsiz bir toprak teşkilâtının arasına sıkışmış kalmış bir Türk kalesi...

Kale mi?

Hayır!.. Kale derdemez insanın hatırına adam boyu kalınlığında bir duvarla dört tarafı çepeçevre kuşatılmış heybetli ve düşmana meydan okuyan bir istihkâm gelir.

Fakat Pilevne kalesi yalnız ismi ile bir kaledir. Yoksa, toprak tümseklerinin gelişi güzel oraya buraya serpilmiş yığıntıları ile düşmanın ateş ve ölüm kusan hesapsız toplarına karşı tahtaperdeden yapılmış siperleri ile Pilevne, bir kale değil, askeri barındıracak bir kışla bile olamaz.

Buna rağmen, böyle olduğu halde Pilevne bir biçimsiz toprak teşkilâtı arasına sıkışıp kalmış küçük Türk kasabası kahramanlık tarihinde bir mevki tuttu. Toprak ve balçıktan tabyaları, tahtaperden ahşap siperlerile dünyanın en mükemmel kalelerinden daha ziyade düşmana karşı koydu.

O devirde Alaman ve Fransız istihkâmları en ufak bir top ateşi altında dayanamazken Pilevne yüzlerce bataryanın yaylım ateşlerine aylarca dayandı. Çünkü orada, o toprak tabyaların, o ahşap siperlerin arkasında betondan daha kuvvetli bir kale vardı.

Türkün vatan aşkı ile çarpan göğsü bütün cihanın çelik kaleleri ile imtihana girişti.

Et ve kemikten canlı siperler ölüm kusan bataryalara karşı koydu,

Pilevne bir kale değildi. Onu Türk askeri kendi vücudu ile sarsılmaz vatan aşkile tahkim etti.

Pilevnenin şerefi işte buradadır.

Yedisinden yetmişine kadar seferber edilmiş iki düşman ordusunun, Moskof'larla Romanya'lıların kudurmuş bir intikam savleti ile hücumlarına bir zamanlar Viyana kapıları önünde zafer narası atan Türk babayiğitlerinin yeni bir akınından korkan Balkan hiristiyanlarını isyanlarına ve yüzlerce bataryanın toplu ateşlerine rağmen Pilevne aylarca kendini müdafaa etti.

Ve nihayet.. Sukut etti...

Fakat bu sukut onun ismini tarihte ilelebet dimdik bıraktı.

Eğer biz, bugünkü nesil Pilevneyi sadece bir (kale) olarak görür ve o suretle muhakeme edersek bu Türk kasabasını canları ve başları ile müdafaa eden bir avuç Türk kahramanının şehamet ve celâdet tarihine kendi öz kanları ile yazdıkları zaferi inkâr etmiş oluruz.

Pilevne müdafaasından bir sahne

Bütün cihan harp ve istihkâm üstatlarının ağızlarını hayret ve taktirden bir karış açık bırakan bu tek isim, Pilevne ismi önünde hürmetle eğilelim.

Ve, unutmayalım ki bütün bu şeref ve zaferi Türk kahramanlık tarihine mal eden ve namı dünya tarihçilerinin kalemlerine istikamet veren bir tek adam vardır. Bu da Osman paşadır.

Pilevne.. Osman paşa!..

Bu iki isim ikisi de aynı kıymette aynı şehameti, aynı Türk kahramanlığını temsil eder.

Osman paşa Türk Pilevneyi Türk süngüsü ile müdafaa etti.

Karagözün tefrikası No. 1

Hem de sarayın müstebit ve zalim idaresinden gelen emirlere, iradelere, fermanlara karşı..

Pilevnenin ve Osman paşanın tarihi Türkün şöhretli namını tarihte nasıl yükseltmiş ise bu kanlı muharebenin şerefli neticesi de İstanbul'da, yıldız sarayında tünemiş saltanat baykuşu için o derece şerefsiz olmuştur.

I

Karargâhta

Güneş batmak üzere..

Akşamın esmer rengi gittikçe koyulaşıyor, yerini gecenin karanlığına terke hazırlanıyor.

Ufukta kırmızı bir çizgi halinde incelen gurup sekiz saat süren kanlı bir harbin aksini taşıyor...

Yaralılar toplanmış, hastaneye yatırılmış. Asker, çadırlarının önünde karavana yiyorlar. Pilevnenin geniş meydanları hep ayrı ayrı birer karargâh yapılmış.

Ufak kasabada kırk bin kişiyi barındıracak ev olmadığı için kışla vazifesini çadırlar görüyor...

Karavanadan sonra her bölük yoklama yapmağa başladı.

Gündüzkü kanlı ve zaferle biten savaşın neticesi aralarından kaç arkadaşın eksildiği vatana kaç şehit verildiği anlaşılacaktı...

* * *

Mazgalların, tabyaların arasında, her tarafa hakim ve düşman karargâhını ayak altında tutan bir tepede büyük bir çadır var...

Bu çadırın üstünde Türk bayrağı dalgalanıyor. Kapısının önünde de süngü takmış kahraman bakışlı bir Türk askeri.. Nöbetçi..

İçeri girelim.

Sağ tarafta portatif bir karyola. Ortada geniş bir masa.. Üstünde serili bir erkânı harbiye haritası..

Bu masanın başında ve bu haritanın önünde iki kişi, tavandan sarkan petrol lâmbasının sarı ve zaif ziyası altında dimdik duruyorlar.

(Bitmedi)

Müdürü mes'ul: Orhan Seyfi — Matbaai Ebüzziya